

**Investičné zámery:
realizácia, pripravujeme**

viac na str. 2 – 3

**II. ročník festivalu
ukrajinskej kultúry**

viac na str. 5

**Podhradské trhy
program**

viac na str. 6 – 7

Podhradčan

Informačný občasník mesta Spišské Podhradie

04/2016

Mesto Spišské Podhradie, Club UNESCO Spišské Podhradie, Mestské kultúrne stredisko Spišské Podhradie
a Mestský športový klub Spišské Podhradie

Vás srdečne pozývajú na

NEDEĽA 4.9.2016

**XXXIII. ROČNÍK
20 MIEROVÝCH
KILOMETROV
OKOLO SPIŠSKÉHO HRADU**

11:00–12:30 prezentácia
(zasadačka mestského úradu)
13:00 štart pretekov
15:30 vyhlásenie výsledkov
a vystúpenie hudobnej skupiny **HARMONIX**
(Park kultúry za Mestským úradom)

© ywan.sk

SPIŠSKÉ PODHRADIE

Slávnostné otvorenie Regionálneho domu tradičných remestiel

(Mestské kultúrne stredisko, Mestská knižnica, Mestská galéria)

ktoré sa uskutoční

v **piatok 2. septembra 2016 o 15:00 hodine**
na ulici Starý jarok 44 v Spišskom Podhradí.

Prosíme občanov, aby do bioodpadu zo záhrad nemiešali plasty, sklo, stavebný odpad a iný komunálny odpad. Aj nepatrná prímes iných komodít ako je bioodpad znehodnotí celú dávku kompostu a môže sa stať, že nevhodný predmet či odpad poškodí aj iné zariadenie počas spracovania kompostu. Ťažšie rozložiteľné materiály, ako sú konáre zo stromov a kríkov je potrebné dávať oddelene od bioodpadu ako je tráva, seno, burina, kvety, lístie, šupky z ovocia a zeleniny, ktoré sa rozložia rýchlejšie. Ďakujeme.

Realizácia investičných zámerov v meste

Výstavba verejnej kanalizácie a čistiarne odpadových vôd v Spišskom Podhradí

Mesto Spišské Podhradie schválilo Všeobecne záväzné nariadenie č. 4/2015 o zneškodňovaní obsahu odpadových vôd podľa miestnych podmienok na území mesta Spišské Podhradie.

Vyberáme časť z tohto zákona mesta, kde všetci v Spišskom Podhradí budú platiť stočnô. Povedané ľudskou rečou každý zaplatí za zneškodnenie odpadových vôd v meste Spišské Podhradie za obdobie jedného roka na jednu osobu bez ohľadu na vek za vyprodukované množstvo minimálne 25 m³ odpadových vôd.

Cena za odvádzanie a čistenie odpadových vôd verejnou kanalizáciou v meste Spišské Podhradie je 1,0904 €/m³ bez DPH. Z tohto dôvodu mesto Spišské Podhradie neupravovalo a myslím si, že ani nebude upravovať výšku poplatkov za miestne dane a výšku poplatkov za komunálny odpad v najbližšom období.

Za seba, ako primátora mesta, vyhlasujem, že to nemám v úmysle počas celého volebného obdobia 2014- 2018. Som si vedomý, že mnohých z nás sa finančne dotýka realizácia tejto stavby, ale verím, že sa nám to spoločne podarí úspešne zvládnuť. Spolu s poslancami máme veľký záujem aby sme v roku 2016 obnovili poškodené komunikácie a chodníky po výstavbe kanalizácie.

Spôsob zneškodňovania obsahu odpadových vôd na území mesta Spišské Podhradie

1. Odpadové vody v meste Spišské Podhradie budú likvidované: \$1

- napojením na verejnú kanalizáciu
- vlastnou ČOV s vyústením len do povrchových tokov
- v nepriepustnej žumpe v súlade s STN

2. Vlastník nehnuteľnosti, na ktorej vznikajú odpadové vody, je povinný pripojiť nehnuteľnosť na verejnú kanalizáciu (ďalej VK), ak je v danom mieste VK vybudovaná, splniť technické podmienky dané

mestom Spišské Podhradie týkajúce sa najmä miesta a spôsobu pripojenia na VK a uzatvoriť s prevádzkovateľom VK zmluvu o odvádzaní odpadových vôd, ak vlastník nehnuteľnosti nemá povolenie príslušného orgánu štátnej správy na iný spôsob nakladania s odpadovými vodami.

3. Súčasťou verejnej kanalizácie v Spišskom Podhradí je čistiareň odpadových vôd (ďalej ČOV) v súlade s povolením na nakladanie s odpadovými vodami. V meste Spišské Podhradie je zakázané vypúšťať odpadové vody do verejnej kanalizácie cez domové čistiarne odpadových vôd a žumpy.

4. Komunálne odpadové vody a organicky znečistené priemyselné odpadové vody vypúšťané do povrchových vôd, musia pred ich vypúšťaním prejsť sekundárnym čistením, prípadne primeraným čistením, ktoré zaručia limitné hodnoty znečistenia za bežných klimatických podmienok.

5. Do poľnohospodárskej pôdy alebo do lesnej pôdy sa zakazuje aplikovať kal zo septíkov a z ostatných podobných zariadení na úpravu splaškov a kal z iných ČOV, ako sú ČOV produkujúce čistiarenský kal z čistenia odpadových vôd z domácností alebo mestských odpadových vôd.

6. Producenti odpadových vôd na území mesta Spišské Podhradie, ktorí z objektívnych príčin nie sú napojení na verejnú kanalizáciu sú povinní mestu preukázať, že objem splaškových vôd vyprodukovaných za rok a zhromaždených v žumpe, v množstve rovnom množstvu odobratej vody z verejného vodovodu alebo ak nie sú napojení na verejný vodovod v množstve minimálne 25 m³/ 1 rok/ 1 osoba s trvalým alebo prechodným pobytom v meste zneškodnili v čistiarni odpadových vôd.

7. U producentov, ktorí produkujú odpadové vody a používajú okrem vody z verejného vodovodu aj vodu z iného zdroja, množstvo vyprodukovaných odpadových vôd, je tvorené súčtom množstva

odobratej vody z verejného vodovodu a vody čerpanej za sledovný rok z iného zdroja. Predpokladá sa, že iné zdroje majú nainštalované vlastné určené meradlo na určenie množstva pretečenej vody, ktoré spĺňa podmienky zákonných predpisov o metrologii. V prípade, ak určené meradlo na inom zdroji nie je nainštalované, množstvo odobratej vody určí mesto odborným odhadom minimálne však 25 m³/ 1 osoba/1 rok.

8. Zneškodňovanie odpadových vôd vypúšťaním obsahu žump na záhrady, poľnohospodársku, či lesnú pôdu alebo do vodných tokov a plôch je v rozpore s platnou legislatívou a je zakázané.

Na základe týchto skutočností oznamujeme občanom mesta, vlastníkom nehnuteľností v Spišskom Podhradí, že od septembra 2016 začneme oslovovať majiteľov daných nehnuteľností k podpísom zmlúv na zneškodňovanie odpadových vôd. Čistiareň odpadových vôd v Spišskom Podhradí je v skúšobnej prevádzke a pravidelné mesačné laboratorné testy vykazujú hodnoty v rámci platných STN noriem v SR.

Výber poplatkov za zneškodňovanie odpadových vôd bude realizovať Podtatranská vodárenská spoločnosť. Dávame na vedomie občanom, že táto spoločnosť bude realizovať len výber poplatkov.

Verejnú kanalizáciu a čistiareň odpadových vôd v Spišskom Podhradí prevádzkuje mesto Spišské Podhradie samo a ani to neplánuje v najbližšej budúcnosti, minimálne počas piatich rokov, meniť.

Máme povinnosť do konca roka 2016 pripojiť 85% nehnuteľností na splaškovú kanalizáciu.

Čaká nás ešte veľa práce, ale verím tomu, že spoločnými silami to dokážeme.

MVDr. Michal Kapusta
primátor mesta

Pripravujeme podanie nových žiadostí

Protipovodňová ochrana na ulici Dr. Špirku v Spišskom Podhradí

Mesto Spišské Podhradie má vydané právoplatné stavebné povolenie na túto stavbu zo dňa 17. 6. 2016.

Podstatou protipovodňových opatrení v intraviláne mesta Spišské Podhradie sú stavebné úpravy navrhované na toku Margecianka. Teda základná funkcia vodného toku – odvádzanie povrchových vôd v území zostáva zachovaná, avšak nutná úprava nastáva v dôvodu zvýšenia kapacity prietochnosti koryta na Q100 ročné vody. Vzhľadom na fakt, že potok preteká mestom je jeho oprava nutná nielen z utilitárnej ale aj estetickéj stránky. Narušené brehy sú v dezolátnom stave po predchádzajúcich povodniach a tak aj tie sú potenciálnymi príčinami zhoršenia účinkov povodne.

Celková dĺžka navrhovanej úpravy je 435,0 m. Stavba sa týka úseku na ulici Dr. Špirku spolu s oporným múrom na začiatku ulice.

Navrhované činnosti – úpravy vodného toku predstavujú objekty, ktoré sú podľa prílohy č. 8 k zákonu č. 24/2006 Z. z. zaradené do zoznamu navrhovaných činností podliehajúcich posudzovaniu ich vplyvu na životné prostredie v oblasti č. 10. Vodné hospodárstvo, ktorých rezortným orgánom je Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky.

MVDr. Michal Kapusta primátor mesta

Výstava Evy Vaverčákovej v synagóge

Od 7. júla do 4. augusta sa v synagóge uskutočnila výstava diel Evy Vaverčákovej. Ilustrátorka a grafička Eva Vaverčáková pochádza zo Spišského Podhradia. Vyštudovala Northamptonскую univerzitu vo Veľkej Británii v odbore ilustrácia. Vo svojej tvorbe sa venuje ilustrácii pre deti. Experimentuje s novými, ale aj tradičnými technikami grafiky (printmaking). Pre jej tvorbu sú výstižné dramatické farby, hravosť, jednoduchosť a primitivizmus.

Výstava v synagóge pozostávala z diel zo série jej projektu „Život v rómskej osade“. Vybraných bolo dvanásť diel, ktoré interpretovali obyčajný deň v jednej z rómskych osád, vnímaný okom dieťaťa žijúceho v nej. Obrazy boli zaujímavé svojou pestrosťou, farebnosťou, radosťou a výpoveďou. Umelkyňa na nich v krásnych kombináciách zachytila situácie, ktoré sú každodennou súčasťou rómskej osady. V rámci vernisáže sa uskutočnil aj koncert hudobného tria zo Spišského Podhradia v zložení Mgr. Štefan Genčúr, DiS. art., (saxofón, gitara), Anton Fuchs (klavír), Mária Čechová (spev).

Bc. Barbora Ilečková

Mestská knižnica
v Spišskom Podhradí

Tip na knihu

Adler, Elizabeth:

Zdedené tajomstvo

Dramatická sága dvoch írskych rodín sa začína v starobyľom sídle rodu Molyneuxovcov. Mladá dvojica, Shannon a Edward, sem prichádza odhaliť záhadami opradenú minulosť svojich predkov. Shannon ženie túžba zistiť, prečo jej otec musel zomrieť, Eddie si zasa chce objasniť biele miesta týkajúce sa jeho pôvodu.

Horst, Jorn Lier:

Zaslepenosť

Sofie Lundová sa spolu so svojou ročnou dcérou nastáhuje do domu, ktorý zdedila po dedkovi, obávanom starom kriminálnikovi. Jedine, čo vo vyprázdnenej vile ostane, je zamknutý sejf v pivnici. To, čo sa v ňom nachádza, prekvapí nielen Sofie, ale aj vyšetrovateľov.

Riversová, Francine:

Most do prístavu

Sága o zničujúcej cene slávy v Hollywoode, spálených mostoch a nekonečnom Božom milosrdenstve. Lena spálila všetky mosty, aby získala to, čo malo byť naplnením jej túžob. Teraz má však už len jedinú túžbu – vrátiť sa domov. Prineskoro spoznáva, aká zničujúca môže byť cena slávy.

Hajduková, Michaela Ella:

Zákon krvi

Príbeh lásky, proti ktorej stál silný nepriateľ. Rasa, krv a národ. Eliza je mladé dievča, ktoré prichádza do Košíc spolu so svojimi rodičmi. Študuje na gymnáziu a pred rodičmi ukrýva veľké tajomstvo. Daniel je syn bankára, svoj voľný čas trávi hrou na orgáne v Chráme sv. Alžbety a pred rodičmi ukrýva veľké tajomstvo. Milujú sa a ich láska by mohla mať šťastný koniec, keby Eliza nebola Nemka, Daniel Žid a keby sa práve nepísal rok 1938.

Tešíme sa na Vašu návštevu v knižnici

Anna Gondová
vedúca knižnice

Nová synagóga

Výstava Matúša Lányiho – HARD DRIVES

V piatok 12. augusta 2016 sa o 17:30 konala v synagóge v Spišskom Podhradí vernisáž výstavy nášho domáceho umelca Matúša Lányiho pod názvom Hard Drives. Výstava sa konala ako prvá v rámci projektu Nová synagóga, ktorého cieľom je vniesť do nádherných priestorov synagógy

nového ducha prostredníctvom krásy umenia. Projekt Nová synagóga vznikol s podporou Fondu na podporu umenia Ministerstva kultúry SR. Výstava potrvá do 11. septembra 2016.

Barbora Ilečková

Výstava HARD DRIVES prezentuje aktuálne vizuálne dielo Matúša Lányiho, ktoré sa zaoberá dvoma teóriami o smerovaní biologického vývoja života a jeho "cieľa". Lányi reaguje opäť na neodarwinovskú interpretáciu o neriadennom toku života, ako toku genetických informácií bez vyššieho zmyslu a poznania a teóriu "celopohybu", ktorá akcentuje neustálu premenu prítomnosti, nedeliteľnosť celku a riziko koncepcnej fragmentácie. Používa digitálny jazyk, pričom metaforickým výrazovým prostriedkom sa mu stáva materiál s obsahom genetickej informácie – živé lupene kvetov či lístky rastlín a stromov. Tento materiál je nosičom informácie o vlastnom

živote – DNA. Rastlinný materiál je vyňatý zo svojho primárneho prostredia a prenesený na plátno, ktoré tak plní funkciu dátového disku uchovávajúceho genetické informácie. Lupene a lístky sú radené lineárne, postupne, tak ako sú nadobúdané a vytvárajú fragmentované jednotky vizuálne pripomínajúce proces počítačovej defragmentácie disku, teda akéhosi usporadúvania dát riadeného "vyššou" kontrolou. Autor ponecháva diváka pred rozmernými displejmi premietajúcimi neustály tok informácií s pocitom potreby ich dešifrovania, ale aj s rozporom o interpretácii poznania "cieľa".

Juraj Čarný – kurátor výstavy

Predáme ovocný sad vo výmere 3200 m², vhodný aj ako stavebný pozemok v obci Dúbrava pod Braniskom, okres Levoča. Na pozemku je umiestnená obytná UNIMO bunka s vybavením. Výhľad na Spišský hrad, Vysoké Tatry, Sl'ubicu, Rajtopíky, Kráľovú hoľu, Levočské vrchy, Slovenské Rudohorie. Pozemok je v zastavanom území obce / okrajová časť – smer Dúbrava – Spišské Vlachy. List vlastníctva č. 76, parcelné číslo 18. Pekný a bohatý pol'ovnický revír, možná realizácia v agroturistike, farmárstve, včelárstve. Sad je oplotený, inžinierske siete sú v blízkosti pozemku. **Kontakt: 053/4466172**

II. ročník letného festivalu ukrajinskej kultúry pod Spišským hradom

V dňoch 22. – 23. júla 2016 sa uskutočnil II. ročník letného festivalu ukrajinskej kultúry pod Spišským hradom. Pre návštevníkov organizátori z občianskeho združenia Spiš Gallery pripravili kultúrne vystúpenia významných ukrajinských umelcov a sprievodné podujatia. Cieľom festivalu bolo priblížiť Slovákom a Ukrajincom nielen vzájomnú kultúru, ale taktiež podporiť cezhraničnú spoluprácu. V časoch pretrvávajúcej komplikovanej situácie na Ukrajine sme touto akciou dali najavo záujem a spolupatričnosť s občanmi žijúcimi na Ukrajine.

Festival odštartoval v piatok 22. júla 2016 v Spišskom Podhradí v Parku kultúry „**Masterclass**“ – školou tradičného ukrajinského tanca a výtvarným workshopom pre deti na tému Ukrajina. Tanečné a spevácke vystúpenia predviedli umelecké súbory z Ukrajiny, Džerel'cja Karpat a folklórny súbor z Kamenice – vokálnotanečná skupina Materynka. **V sobotu festival prebiehal na Spišskom hrade**, opäť workshopmi a vystúpeniami ukrajinských umelcov.

Návštevníci hradu boli priamo súčasťou krásnych vokálnych a tanečných vystúpení, ktoré oživilí túto monumentálnu historickú pamiatku Spiša. V sobotu večer festival slávnostne ukončil koncert v **Katedrále Sv. Martina v Spišskej Kapitule**. „Vystúpila úžasná a krásna **mezzosopranistka z Ukrajiny, Kateryna Pacher**, na ktorej vystúpenie návštevníci určite nezabudnú. Okrem operného spevu nám predviedla aj hru na svetovo ojedinelom nástroji bandura. Hra na tento nástroj je špecifická práve pre Ukrajinu. Práve Kateryna je jedna z mála umelcov, ktorá hrá na tento nástroj profesionálne“ dodala Šuštiaková, projektová koordinátorka Spiš Gallery.

Festival nebol ojedinelou aktivitou Spiš Gallery o.z., v priebehu ostatných dvoch rokov prebehli aktivity zamerané na podporu rozvíjania vzťahov k ukrajinskej téme a prepojenie rôznych mládežníckych združení. Sme radi, že obyvatelia Spiša a návštevníci tohto regiónu sa tak dozvedajú viac o kultúre a zvykoch ukrajinského národa.

Ukrajinský vokálno-tanečný súbor Materynka v sprievode jej excelencie ukrajinskej konzulky Svitlany Bogdanovej a primátora MVDr. M. Kapustu

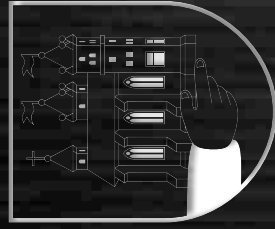
Džerel'cja Karpat na Spišskom hrade

Veľmi nás potešili najmladší návštevníci, ktorí s radosťou kreslili na Výtvarnom workshopu na tému Ukrajina

Jej excelencia ukrajinská konzulka Svitlana Bogdanova s naším primátorom, s organizátormi a účinkujúcimi festivalu

Mestské kultúrne stredisko
Vás srdečne pozýva na

PODHRADSKÉ trhy

2. 9. 2016 PIATOK

Park kultúry v Spišskom Podhradí

MAF ...

14:45

Slávnostné otvorenie:

Vystúpenie detí zo ZUŠ v Spišskom Podhradí,
Detský folklórny súbor **DREVENÍK**, Villa Saxorum – sólisti

15:00 slávnostné otvorenie Regionálneho domu
tradičných remesiel na ulici Starý jarok 44

16:00 Mužská ľudová spevácka skupina **KORČAŠKARE**
a dievčenská ľudová spevácka skupina **JABLONEČKA**

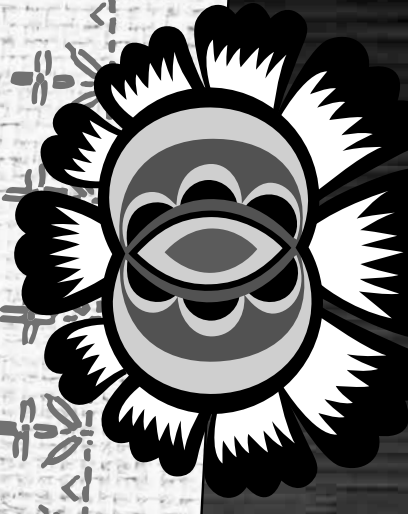
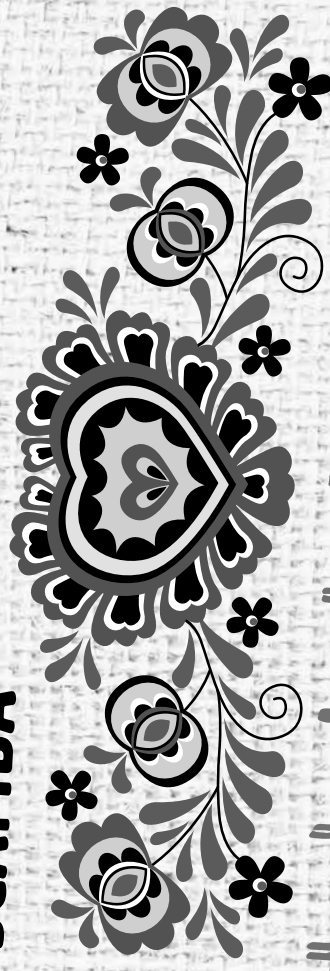
17:00 Ľudová hudba Matúša Ondruša

18:00 Hudobno-zábavná skupina **SČAMBA**

19:30 **TEAM revival**

21:00 **AC DC revival**

22:30 - 02:00 Diskotéka

PREDAJNÉ TRHY 8:00 - 18:00 HOD

Spríevodné akcie: maľovanie na tvár,
detský kútik pre deti, nafukovacia atrakcia, kolotoče

Piesok a skala

Mnohí z nás odcestovali cez prázdniny „do teplých krajín“, aby tam, „za hranicami všedných dní“, strávili svoje krásne letné dni na brehoch slaných morí. Rekreaovali sily a relaxovali stresy, vediac, že „Slnko, voda, vzduch“, je ten najlepší liek. Na všetko. Bezstarostný pobyt pri mori, bez frakov a uniforiem, formalít a iných foriem falošného formálneho styku, sníme ľuďom z tváří masky ich pretvárek a nezdravého zvyku. Tam, všetci polonahí, jak antickí Gréci, na hebkom piesku, na sviežom vánku, oddávajú sa slastne sladkému s páňku. Alebo spokojne sledujú zvlnené morské šíravy a bezoblačné dial'avy. Alebo sústredene slipeňajú, do nikým a ničím nerušenej, vodorovnej hladiny morského horizontu, na ktorom splýva voda s oblohou. Výšiny nebeské a hlbiny podmorské. Ako tu, na pláži, podobne pre nich splýva minulosť s budúcnosťou, do stavu večnej prítomnosti, bez starostí o budúcnosť, bez spomienok na minulosť. Pod žiarivým južným slnkom, ovievaní slaným vodným živlom, rekreaanti s opáleným telom a zotaveným duchom, prežívajú práve teraz svoje jasavé tu a teraz. Sviatočnú súčasnosť, eufóriu existencie, zázrak bytia.

Tí, ktorí takýto prázdninový prímorský životabudič toho roku prepásli, môžu doma „nasucho“ projektovať a pripravovať svoju budúcnosť, stavať si príbytky, zušľachťovať svoje sady a záhrady. Alebo sa môžu naopak obrátiť k minulosti, pretože heslo hlása „Historia magistra vitae“, alebo, „Kto ovláda minulosť, ovláda i budúcnosť“. A najlapidárnejšími svedkami minulosti sú naše hrady. Domáci, Spišský, stojaci na veľkej travertínovej hradnej kope, s dominantným donžonom veže útočiska, obrasteným následnou stredovekou palácovo kaplnkovou obstavbou a mohutným opevnením. Oproti tomuto symbolu svetskej moci stojí zas, na protíľahlom vrchu sv. Martina, symbol moci duchovnej, zaniknutý benediktínsky kláštor, tiež obstavaný neskoršou cirkevnou zástavbou Spišskej kapituly. Jeho bonusom je zaiste i Sívá Brada, malá, ale známa travertínová kopa na konci tej veľkej kopy Pažice, podľa pomenovania nepochybne i miesto pobytu nejakého zasväteného starého pustovníka v blízkosti liečivých prameňov. V údolí medzi nimi, medzi týmito dvoma symbolickými kopcami, na sútoku dvoch pretekajúcich potokov leží ich služobné mestečko Spišské Podhradie. Nezameniteľný spišský génus loci leží tu priamo na našich prahoch a prežaruje k nám z dávnej minulosti priamo do našej dnešnej unesco súčasnosti.

Niekedy však, pri prázdninovej obhliadke hradov, môžete zažiť i nečakanú ilúziu „déja vu“, však toto poznám, však toto som už niekde videl. A môže sa vám to stať možno i na hrade Trenčianskom. Na strmom vápencovom brale sa týči mohutná Matúšova veža, obklopená renesančnými palácmi, raritnou predrománskou rotundou a hrubými hradbami. Oproti, škrtiac široké údolie Váhu, leží iné vápencové bralo, známa pútnicka Skalka, s benediktínskym kláštorom a jaskynnou pustovňou sv. Svorada. A medzi nimi, na brehu rieky, stredoveké služobné eacute; mesto Trenčín. Človek sa tu zrazu cíti ako doma. Trenčín a Spišské Podhradie. Prekvapujúca podobnosť. Meč a kríž. Vrch meča a vrch kríža, a dole medzi nimi, pri vodných tokoch, ich služobníci. Fascinujúca mocenská monumentalita vyžaruje z oboch týchto masívnych hradných brál, korunovaných mohutnými kamennými hradmi

s ťažkými vežami, sídlami to svetskej, brachiálnej župnej moci. A komplementárna duchovná aura zas posväcuje ich náprotivné oponenty, vrchy, na ktorých stoja stavby moci cirkevnej. Lebo telo potrebuje dušu a duša zas telo. V ich benediktínskych kláštoroch, neraz i hlučne, žili podľa ich rádového hesla „Modli sa a pracuj“, kým v odľahlých pustovniach zas naopak, potichu - stí;šuj sa a medituuj. Vo vodnom údolí medzi vrchmi ležia ich služobné mestá. Dnes sú v oboch podobné kiná a nadnárodné banky, bufety a predajné stánky, fastfúdy i mestské parky. Akurát párky, ako chýrne regionálne špeciality sú tu rôzne. V Trenčíne si dáte ten fajnový trenčiansky párok s fazul'ou, a u nás zase tie svetoznáme spišské „viršli“ s horčicou.

Za socializmu dejiny začínali od VOSR, to všetko predtým bola len príprava na beztriednu spoločnosť, ktorá sa u nás začala budovať Víťazným februárom. Bola to však len ilúzia komunistickej strany. Od štúrovcov sa takisto naše dejiny začínali len národným obrodením a všetkého predtým sa tiež dobrovoľne zriekli. A tak celú našu uhorskú minulosť zanechali napospas Maďarom. Odrezali nás od nej, tvrdiac, že len prostý dedinský ľud prostonárodný je slovenský, kým šľachta hradná a kaštieľ'ná je nám cudzia a cudzopasná. Prítom väčššina našej šľachty sa vyšľachtila z bývalých veľkomoravských veliteľov v uhorskom vojsku na poliach bojových, alebo sa šťastlivo vypracovala z niektorých našich zemepánov podnikaním na tých poliach skutočných. Slovenská kultúra sa tak zredukovala prevažne len na ľudovú slovesnosť robotného ľudu a folklórne tradície služobných dedín. Na to vždy smutne myslím, keď pravidelne kráčam hore, k Spišskému salašu, na každoročné folklórne slávnosti, priamo popri zápol'skovej pohrebnej kapli veľkého a zabudnutého palatína celého nášho Uhorska.

Podobenstvo prikazuje nestavať domy na piesku, ale na skale. Pohyblivé piesky prázdninových pláži sú sviatkom prikázaným, veselou zábavou, nutnou prestávkou. Skala našej súčasnosti však stojí na skalnom podloží poznania vlastnej minulosti. Lebo, všakáno, kto sa nepoučil z chýb bývalých, musí si ich zopakovať.

Marian Dzurík

Naša nová knižnica

Už niekoľko týždňov sa tešíme z nových zrekonštruovaných priestorov Mestskej knižnice v Spišskom Podhradí. Projekt obnovy si vyžiadal veľa úsilia a námahy, preto chceme, aby nová knižnica slúžila všetkým obyvateľom, ktorí majú záujem o vypožičiavanie kníh, časopisov, tlač alebo kopírovanie dokumentov, či len chcú

tráviť čas v príjemnom prostredí. Veríme, že knižnica bude miestom, ktoré sa zaplní nielen knihami, ale aj návštevníkmi.

Na prízemí knižnice je oddelenie beletrie, čítareň, internetová a kultúrno-spoločenská miestnosť pre organizovanie kolektívnych podujatí. Na poschodí je oddelenie

literatúry pre deti a mládež s detským kútikom pre najmenších a oddelenie náučnej literatúry po študovňou.

Náš knižničný fond má v súčasnej dobe 14 153 knižných titulov.

*Anna Gondová
Vedúca knižnice*

Triedenie je hračka, tvrdia Slováci.

Mnohí ale nevedia, aký odpad do akého kontajnera patrí.

Slováci triedia málo. Hovoria to výsledky štúdií európskeho štatistického úradu Eurostat. Z celkového odpadu putuje len asi 6 % na recykláciu, 12 % končí v spaľovni, 6 % sa kompostuje, ale až 76 % končí na skládkach. Často aj nelegálnych. Táto štatistika radí Slovensko na chvost EÚ v nahladani s odpadom.

**Plasty zvlášť, papier zvlášť.
Farebná abeceda triedenia**

Nový zákon o odpadoch priniesol štyri základné farby kontajnerov. Žltá je určená na plasty, modrá na papier, zelená na sklo, červená na kovy. Mnohí ale nevedia, čo všetko môžu do nich vhadzovať. Ak aj vy ešte váhate, kam patrí polystyrén, ponúkame vám pomôcku pri triedení.

Do žltého kontajnera na plasty patria: PET fľaše, plastové obaly z potravín, kozmetiky a čistiacich prípravkov, fólie, vrecká, igelitové tašky, vedrá, obaly z CD či prepravky z fľaš. Pred vyhodením je vhodné ich jemne vypláchnuť a ich objem zmenšiť na minimum. Do žltej nádoby môžete pokojne hodiť aj polystyrén.

Nepatria sem:

pneumatiky, hrubo znečistené plasty z masných olejov či pást, nebezpečných látok, zeminy a farieb.

Do modrého kontajnera na papier patria:

papierové obaly, noviny, časopisy, knihy bez pevnej väzby, zošity, listy, kancelársky papier, lepenku, krabice, kartóny, katalógy, letáky, plagáty, obálky, pohľadnice, ba aj krepový papier.

Nepatria sem:

nápojové kartóny, silne znečistený či masný papier, papier s hliníkovou fóliou, voskovaný papier, obaly na mrazené potraviny, škatulky z cigariet, kopírovací papier, termopapier a mokry papier.

Do zeleného kontajnera na sklo patria:

sklenené nádoby, obaly, fľaše, poháre,

fľaštičky z kozmetiky či liekov, sklenené črepy, okenné sklo bez rámov a aj sklo z okuliarov.

Nepatria sem:

zrkadlá, pozlátené a pokovované sklo, žiarovky a žiarivky, drôtené sklo, autosklo, technické sklo, sklo s obsahom chemických látok, TV obrazovky a monitory, porcelán, keramika, dymové sklo a ani plastové štuplíky a korky zo sklenených fľaš.

Do červeného kontajnera na kovy patria:

plechovky, konzervy, kovové súčiastky, drôty a káble (bez bužírky), alobal, či starý kovový riad.

Nepatria sem:

kovové obaly obsahujúce zvyšky nápojov a potravín, tuby z krémov a pást, chemicky znečistené kovy, mäkké vrecká z kávy a instantných polievok.

Všetky informácie o triedení môžete nájsť na www.triedime.sk. Stránka nielen inštruuje, kam s ktorým druhom odpadu, ale aj odhaľuje „život“ odpadu po jeho vyhodení do správneho kontajnera.

Bohatá – 90. ročná história

Mesto Spišské Podhradie opradené bohatou spoločenskou históriou životom našich predkov i súčasníkov je a bude vždy zapísané v dejinách Spiša ako klenotnica, na ktorú právom sme hradí. Je to dominancia Spišského hradu, najväčšej historickej pamiatky v strednej Európe, Spišská Kapitula – jadro duchovného života, meštianske domy, tvoriace kolorit mesta. Je to mesto historicky spojené s pracovitosťou a remeselníckou zručnosťou ľudí, bohatým obchodným ruchom, preslávenými výrobkami a v nemalej miere značným prínosom pre kultúrno-spoločenský život na Spiši a celom Slovensku. Spoločenský a kultúrny život ľudí je chápaný rôznymi aktivitami, v ktorých sa prejavuje a uplatňuje záujem ľudí chápaný ako významný ale i menej významný.

V tomto príspevku by som chcel ojedinelým spôsobom upriamiť pozornosť občanov Spišského Podhradia ale aj širokého okolia na menej známu aktivitu – hobby ľudí, ktorí celý svoj život zasvätili chovu a výcviku múdreho vtáka – poštového holuba. Táto záľuba sa prejavila aj u mnohých občanov mesta a stala sa dnes súčasťou 90-ročnej histórie.

Písal sa rok 1924 kedy pod tlakom historických udalostí sa budovala po vzniku I. Československej republiky silná armáda a v Spišskej Novej Vsi pri samostatnom spojovacom prápore bol vybudovaný cvičný vojenský holubník s poštovými holubmi pre spravodajské účely. To našlo ohlas aj u zámožnejších meštianskych rodín a tento záujem neobišiel ani mesto Spišské Podhradie. Z historických dokumentov je známe, že už v roku 1926 sa objavujú správy, že zo Spišského Podhradia boli odposlané poštové holuby po železnici do Spišskej Novej Vsi pre účely vojenského holubníka. V tomto čase bol prijatý zákon o ochrane a výcviku poštových holubov v armáde a poštové holuby mohol držať len organizovaný a evidovaný bezúhonný občan. Porušovanie tohto zákona bolo prísne posudzované a sankciované. Občania, u ktorých sa obja-

vil poštový holub pri ich bežných domácich chovoch holubov ho hneď museli hlásiť a bezodkladne odovzdať armáde. Na základe týchto historických skutočností záujem o tento nezvyčajný šport sa rozširoval medzi občanmi a mnohí sa mu upísali na celý život. Obdobie rokov 1924 až 1945 bolo viac menej poznačené neorganizovaným chovateľstvom poštových holubov. V roku 1925 – 1926 bol povýšený na materský. Sústreďovali sa v ňom všetci chovatelia zo Spiša ale aj Šariša, Zemplína a Liptova. Tento silný spolok chovateľov poštových holubov prešiel bohatou históriou a prežil obdobia Československej republiky, Slovenského štátu i II. svetovú vojnu, kedy chov poštových holubov bol zakázaný. Po roku 1945 sa táto zájmová činnosť začala oživovať a neobišla ani Spišské Podhradie. V roku 1953 bol založený Spolok chovateľov poštových holubov v Levoči s registračným číslom 0469. Do tohto spolku veľmi iniciatívne vstúpili aj chovatelia zo Spišského Podhradia a stali sa pevnou súčasťou rozvoja chovateľstva na Spiši. Medzi takýchto priekopníkov treba spomenúť bratov Ladislava a Štefana Longauerovcov, J. Tobiša, J. Kysel'a, Mydlára Jána a Ondreja, Borona, Krendželáka, S. Kolačkovského, F. Labanca, J. Šoltysa, M. Franka, M. Zajaca, V. Greňu, Š. Lisoňa, O. Lukáča, J. Buríka, B. Krupu, J. Mikluščáka. Dnes Základná organizácia chovateľov poštových holubov v Spišskom Podhradí má viac ako 30 členov a je začlenená organizačne do Oblastného združenia v Spišskej Novej Vsi a treba povedať, že svojimi aktivitami a športovými výsledkami patrí medzi najlepšie nielen na Spiši ale v celom Východoslovenskom kraji. Zrejme činnosť chovateľov poštových holubov nie je celkom známa širšej verejnosti ale pre ozrejenie skutočností, že mravenčou a odbornou prácou chovatelia dosahujú vynikajúce výsledky a predovšetkým sú to chovatelia Milan Blahovský – niekoľko násobný majster oblastí a Východoslovenského kraja, J. Špiner, M. Majdák, B. Kalinaj, M. Kešel'ák, V. Fabian, L. Krivda, J. Zajac, J. Jasovský, Š. Sýkora, M. Zelený, M. Repaský, M. Boron patria k absolútnej špičke cho-

vatel'stva na Spiši. Majú podstatný podiel na reprezentácii chovateľ'stva poštových holubov na Slovensku ale aj v zahraničí. Poštové holuby zo Spišského Podhradia úspešne a aj víťazne zvládajú náročné preteky a všetky nástrahy zo vzdialenosti od 100 do 1000 km. V Spišskom Podhradí sa uskutočnili a robia aj teraz významné chovateľ'ské akcie ako sú oblastné výstavy, bola zriadená testovacia stanica pre celé Slovensko a zahraničie pri penzióne u p. Sýkora, poriadajú sa tu oblastné konferencie. Za tieto aktivity treba organizátorom poďakovať. Poďakovanie za spoluprácu a pomoc patrí aj vedeniu mesta, vedeniu Základnej školy Školská 3, kde je zriadený aj školský holubník kde sa žiaci aktívne zapájajú do chovateľ'skej a športovej činnosti. Vďaka za túto aktivitu patrí učiteľom M. Blahovskému a Š. Longauerovi. Dnes najsilnejšiu a najúspešnejšiu organizáciu chovateľov poštových holubov v Spišskom Podhradí tvoria úspešní chovatelia na čele s predsedom M. Majdák. Milan Blahovský pracuje už pomaly 20 rokov ako predseda Oblastného výboru v Spišskej Novej Vsi, ktoré patrí medzi najlepšie v rámci Slovenska, pracuje v najvyšších orgánoch Zväzu v jeho Prezídium i Valnom zhromaždení. Chov poštových holubov v dnešnej dobe je na vysokej chovateľ'skej a odbornej úrovni za veľmi prísnych a ciel'avedomých opatrení z hľadiska výživy, hygieny, a presných zámerov výcviku.

Poštový holub to nie je len jednoduchý vták i keď vo verejnosti takto chápaný. Je to dôsledne vedený športovec chovaný pre radosť a potešenie.

Chcel by som ako zakladajúci člen nášho Zväzu na Slovensku popriať mojim priateľom v Spišskom Podhradí veľa ďalších chovateľ'ských úspechov a občanov požiadať o pochopenie pre túto zájmovú činnosť, ktorá má v Spišskom Podhradí 90 ročnú históriu.

Vlastimír Pomajdík
Spišská Nová Ves

Mladí hasiči pod Spišským hradom

V sobotu 18. 6. 2016 bolo naše mesto miestom stretnutia hasičskej mlade od 8 do 16 rokov. V krajskom kole celoštátnej hry PLAMENĚ, ktorá sa koná raz za dva roky, sa zišli víťazné kolektívy mladých hasičov chlapcov i dievčat z okresov Prešovského kraja. Súťažili v zmysle medzinárodných pravidiel v dvoch disciplínach – v štafetovom behu na 400 m s prekážkami a požiarom útoku CTIF s prekážkami.

Táto súťaž sa po prvý krát uskutočnila v okrese Levoča a sme veľmi radi, že práve u nás pod Spišským hradom na štadióne MŠK Spišské Podhradie.

Vítazom u chlapcov sa stala Šuňava (okr. Poprad). Druhé skončilo Široké (Prešov). Tretia priečka patrila Lúčke (Sabinov). Poradie na ďalších miestach: 4. Becherov (Bardejov), 5. Slovenská Ves (Kežmarok), 6. Nová Ľubovňa (Stará Ľubovňa), 7. Spišské Podhradie (Levoča), 8. Bystré (Vranov nad Topľou), 9. Lúčka (Svidník).

Aj u dievčat prvenstvo patrilo Šuňave pred Podolíncom (Stará Ľubovňa) a Bystrým (Vranov). Umiestnenie ďalších kolektívov: 4. Široké (Prešov), 5. Spišská Stará Ves (Kežmarok), 6. Lúčka (Sabinov), 7. Cernina (Svidník), 8. Granč-Petrovce (Levoča), 9. Kl'ušov (Bardejov).

Ocenenie najlepších kolektívov mladých hasičov Prešovského kraja vykonali funkcionári KV DPO Prešov - predseda Marián Rušin a podpredseda Sergej Laborecký. Na dobre pripravenej akcii sa podieľal aj miestny DHZ Spišské Podhradie pod vedením Jána Galaroviča za podpory Mestského úradu a primátora mesta MVDr. Michala Kapustu, za čo boli ocenení d'akovnými listami KV DPO Prešov.

Predseda M. Rušin v záverečnom slove poďakoval súťažiacim, vedúcim kolektívov mladých hasičov, rozhodcom, organizátorom i všetkým, ktorí sa na akcii podieľali a poprial víťazným kolektívom – dievča-

tám i chlapcom zo Šuňavy veľa úspechov pri reprezentácii Prešovského kraja na Celoštátnom kole hry PLAMENĚ 2016 konanom 9. júla v Banskej Štiavnici v Banskobystrickom kraji za účasti víťazných družstiev jednotlivých krajov.

Pod'akovanie patrí nášmu družstvu chlapcov v zložení: Denis Bača, Boris Bača, Mariko Griger, Maroš Griger, Aleš Čurila, Frederik Štofila, Štefan Gonda, Matúš Berko a Peter Berko, ktorí sa statočne popasovali so silnou konkurenciou a vzorne reprezentovali náš zbor a mesto.

Bc. Ján Galarovič
Predseda DHZ Spišské Podhradie

Súhradnice 2016 - Privítanie účastníkov primátorom mesta MVDr. Michalom Kapustom

Súhradnice 2016 - Historický sprievod mestom Spišské Podhradie

Mesto pod sieťou UNESCO 2016

Posledný júlový víkend od 30. do 31. 7. 2016 sa v našom meste konalo športové a kultúrne podujatie Mesto pod sieťou UNESCO. Priaznivci rekreačného volejbalu a nohejbalu sa zišli v Parku kultúry v našom meste, kde odohrali tradičný turnaj. Taktiež bol pre všetkých športovcov a návštevníkov pripravený bohatý kultúrny program, sprievodné akcie pre deti aj dospelých, diskotéka a množstvo zábavy. Mesto pod sieťou UNESCO je podujatie, ktoré spája šport, kultúru, zábavu a oddych. Všetci jeho účastníci si tak môžu uctiť zápis nášho mesta do Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO, ktorý sa konal pre 23 rokov v kolumbijskej Cartagene.

Do volejbalového turnaja sa zapojilo celkovo 13 družstiev zo Spišského Podhradia, Levoče, Spišskej Novej Vsi, Krompách, ale aj iných miest. Turnaj sa hral dva dni a súťažné družstvá mali čo robiť, aby stihli odohrať všetky zápasy, keďže bolo účastníkov pomerne veľa. Na 3. mieste sa umiestnil tím **Volejbalové srdcia** zo Spišskej Novej

Vsi, na 2. mieste tím **Bez leva** z Levoče a víťazmi volejbalového turnaja sa stali športovci z tímu **Nabudúce vyhráme**.

Do nohejbalového turnaja sa zapojilo 8 družstiev. Na 3. mieste sa umiestnil tím **Sypači** zo Spišskej Novej Vsi, na 2. mieste tím **Pobrežie slivovice** zo Spišského Podhradia a 1. miesto si vybojoval tím **Jedno euro**, tiež zo Spišského Podhradia.

Počas podujatia bol pre deti pripravený detský kútik Oddelenia voľno-časových aktivít MsKS a nafukovacia atrakcia. Pre všetkých bol tiež pripravený kultúrny program. V sobotu večer sa predstavil

známy country spevák **Roman Vítkovský** a po ňom hudobná skupina **STAR Band** z Popradu. V nedeľu sa predstavila domáca country skupina **Country Duo Weteráni**. Ďakujeme všetkým zúčastneným a tešíme sa o rok.

Bc. Barbora Ilečková

Uzávierka ďalšieho vydania je 30. 9. 2016

Občasník vydáva Mesto Spišské Podhradie. Zodpovedný redaktor: Anna Gondová, tel. 053/419 5125. Redakčná rada Mgr. Vladimír Šolc, Mgr. Mária Farkašová, Daniela Vancová, Dana Blahovská, Mgr. Jozef Srnka. Príspevky môžete posilať na kultura@spisskepohradie.sk. Nevyžiadane rukopisy nevraciam. Texty neprešli jazykovou úpravou. Akékoľvek rozmnožovanie časti alebo celku textov, fotografií, grafiky akýmkoľvek spôsobom bez písomného súhlasu vydavateľa je zakázané. Grafický návrh, spracovanie a tlač © ywan.sk